

Sygn. akt I C 2569/17 upr.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2017 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie, I Wydział Cywilny,

w składzie:

Przewodniczący: SSR Arkadiusz Ziarko

Protokolant: apl. Joanna Peplowska

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2017 r., w O., na rozprawie,

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko W. L.

o zapłatę

I zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.766,92 (jeden tysiąc siedemset sześćdziesiąt sześć 92/100) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia 8 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty;

II w pozostałym zakresie oddala powództwo;

III zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 825,46 (osiemset dwadzieścia pięć 46/100) zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV wyrokowi nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

SSR Arkadiusz Ziarko

Sygn. akt I C 2569/17 upr.

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 2 176,92 zł z ustawowymi odsetkami oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu wskazał, że wierzytelność wynika z zawartej z pozwaną umowy pożyczki pieniężnej w kwocie 1500 zł, którą pozwana zobowiązała się zwrócić zgodnie z harmonogramem spłat. Dodatkowo pozwana zobowiązała się zapłacić jednorazową opłatę przygotowawczą w wysokości 590 zł, która rozdzielana była proporcjonalnie do liczby rat pożyczki i uiszczana częściowo z każdą ratą w terminach spłaty pożyczki.

Na kwotę zadłużenia pozwanej dochodzoną pozwem składa się: kwota 1500 zł tytułem niespłaconych rat kapitałowych, kwota 41,92 zł tytułem skapitalizowanych odsetek umownych zwykłych/kredytowych oraz kwota 590 zł tytułem opłaty przygotowawczej i opłata administracyjna w kwocie 45 zł.

Powód wskazał, że umowa pożyczki została rozwiązana za dwutygodniowym wypowiedzeniem z uwagi na opóźnienie w spłacie zadłużenia z umowy przekraczającego 60 dni ze skutkiem natychmiastowej wymagalności wszystkich należności z umowy.

Pozwany W. L. nie stawił się na rozprawę, ani nie zajął stanowiska w sprawie pomimo prawidłowego zawiadomienia.

Sąd ustalił, co następuje:

Powód (...) Spółka Akcyjna w W. na mocy umowy sporządzonej 23 lutego 2017 r. udzielił pozwanej pożyczki w kwocie 1500 zł z roczną stałą stopą oprocentowania 10%. Pożyczka miała być zwrócona w 6 ratach miesięcznych, zgodnie z harmonogramem. Powód zastrzegł w umowie konieczność zapłaty przez pozwaną jednorazowej opłaty przygotowawczej w kwocie 590 zł, która miała być rozdzielona proporcjonalnie do liczby rat pożyczki. Całkowita kwota do zapłaty miała wynosić 2.308,93 zł.

W punkcie 6 umowy określono wysokość rocznej stopy oprocentowania

Powód wystosował do pozwanej monit, następnie wezwanie do zapłaty i następnie ostateczne wezwanie do zapłaty.

Umowa pożyczki została wypowiedziana za dwutygodniowym wypowiedzeniem.

(dowód: umowa pożyczki, harmonogram spłat, wypowiedzenie umowy pożyczki, wezwania do zapłaty k. 17-29)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu w części.

Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o dokumenty przedłożone przez powoda, których prawdziwość i wiarygodność nie została w toku postępowania zakwestionowała.

Podać należy, że zgodnie z art. 339 § 2 kpc w wypadku wydania przez sąd wyroku zaocznego, przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Powód wywodzi swoje roszczenie z umowy pożyczki, do której zastosowanie znajdują zapisy ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim. Zgodnie z treścią art. 3 ust. 1 powołanej ustawy przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym w myśl ust. 2 pkt 1 powołanej ustawy za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki. Przywołana wyżej ustawa nie wyłącza stosowania ogólnych przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących pożyczki. W myśl art. 720 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Z treści zawartej przez strony umowy wynika niewątpliwie, iż pozwana zobowiązała się względem powoda do spłaty zaciągniętego zobowiązania w 6 miesięcznych ratach. Pozwana niewątpliwie zawarła z powodem opisaną wyżej umowę pożyczki i nie przedstawiła żadnego dowodu na spłatę dochodzonego roszczenia. Nadto, nie zaprzeczyła twierdzeniom powoda zawartym w pozwie. Sąd oparł się zatem w przeważającej mierze na twierdzeniach powoda zawartych w treści uzasadnienia pozwu oraz na przedstawionych przez niego dokumentach.

W ocenie Sądu dochodzony przez powoda obowiązek zwrotu kapitału pożyczki w kwocie 1500 zł był niewątpliwie zasadny i nie sprzeciwiał się przepisom prawa. Z treści przedstawionych dowodów wynika, iż pozwana nie dokonała spłaty rat pożyczki, do czego natomiast zobowiązana była zastrzeżeniami ujętymi w treści umowy.

W ocenie Sądu powód nie udowodnił jednak całości dochodzonego pozvem roszczenia co do wysokości.

Uzasadnione wątpliwości budzi bowiem możliwość zasądzenia na rzecz powoda należności z tytułu opłaty przygotowawczej, czyli tzw. ukrytych prowizji. W zawartej z pozwaną umowie powód określił opłatę przygotowawczą na kwotę jednorazową w wysokości 590 zł.

Zgodnie zaś z ogólną regułą dowodową zawartą w przepisie art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Na gruncie prawa procesowego odpowiednikiem art.6 k.c. jest przepis art. 232 k.p.c., zgodnie z którym strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

W ocenie Sądu nie zasługiwało na uwzględnienie roszczenie powoda dotyczące ogółu wymienionych wyżej kosztów. Nie wiadomo z jakiego tytułu miała zostać pobrana wygórowana opłata przygotowawcza w kwocie 590 zł, która w istocie zawiązała jedynie całkowity koszt zaciągniętego zobowiązania. Powód w żaden sposób nie udokumentował bowiem zasadności pobrania tak wysokiej opłaty przygotowawczej i jej ekwiwalentności. Zapisy umowy wskazują jedynie, że obejmuje ona m. in. koszt dostarczenia i podpisania umowy pożyczki u Klienta bez konieczności wizyty w biurze. W ocenie Sądu koszt wysyłki kilku dokumentów i ogólny koszt zbadania zdolności do spłaty pożyczki przedsiębiorcy zawodowo trudniącemu się udzielaniem pożyczek na masową skalę – w świetle wiedzy i doświadczenia życiowego Sądu – nie mógł wynosić łącznie 590 zł.

W ocenie Sądu nieuwzględnienie tej opłaty w całkowitych kosztach pożyczki wskazanej w umowie powoduje, że albo mamy do czynienia z naruszeniem przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, albo, jak przyjął Sąd, że zapisy te stanowią osobne, ale powiązane z umowami pożyczki, zobowiązania. Nie ma ona zatem samodzielnego, niezależnego charakteru w stosunku do umowy pożyczki, jest ona jedynie dodatkiem. Umowy tego typu podlegają ocenie pod kątem zgodności z zasadami współzycia społecznego i zgodności z prawem. Do zasad tych odnoszą się z kolei trzy przepisy: **art. 5 k.c.**, (który stanowi, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony), **art. 58 k.c.** (§1 - czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. § 2 - nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego.) oraz **art. 353¹ k.c.** (strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego).

Z kolei za naruszenie zasad współzycia społecznego należy rozumieć zawarcie umowy sprzecznej z uczciwością i rzetelnością kupiecką lub takiej, która kształtować będzie wzajemne stosunki między stronami w sposób ewidentnie urągający słuszności (tak Agnieszka Rzetecka-Gil, Kodeks Cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część ogólna, LEX/el., 2011).

Należy także zauważyć, że obiektywnie niekorzystna dla jednej strony treść umowy spowoduje uznanie jej za sprzeczną z zasadami współzycia społecznego dopiero wówczas, gdyby do ewidentnie krzywdzącego ukształtowania stosunków umownych doszło przy świadomym lub tylko spowodowanym niedbalstwem wykorzystaniu przez powoda swojej silniejszej pozycji. Wynika to z okoliczności, że umowa zawarta przez stronę działającą pod presją faktycznej przewagi kontrahenta nie może być uznana za wyraz w pełni swobodnej i rozważnie podjętej przez nią decyzji (podobnie wyrok SN z dnia 18 marca 2008 r., IV CSK 478/07).

W powyższej umowie powód doskonale zdawał sobie sprawę ze swojej dominującej pozycji względem pewnej grupy pożyczkodawców i na tej podstawie zawarł z pozwanym umowę zawierającą prowizję stanowiącą łącznie niemalże 40 % kwoty pożyczki, którą otrzymał pozwany.

Sąd uznał zatem, że w niniejszej sprawie, w zakresie naliczenia przez powoda prowizji, doszło z całą pewnością do naruszenia zasad współzycia społecznego. Tak ustalona przez powoda opłata jednoznacznie jawi się jako nienależna

próba nałożenia na konsumenta dodatkowych obciążeń przy pożyczkach, co z kolei nie jest dozwolone w świetle ustawy o kredycie konsumenckim i narusza właśnie wspomniane wyżej zasady współzycia społecznego.

Umowa w zakresie obsługi konsumenta w domu, tak jak każda umowa winna zawierać pewną równowagę stron i ekwiwalentność świadczeń, której co oczywiste w tej umowie brak. Fakt zawarcia jej przy okazji zawierania umowy pożyczki wskazuje natomiast, iż umowa w tym kształcie ma za zadanie zapewnić powodowi korzyści majątkowe w żaden racjonalny sposób nieuzasadnione.

Przez analogię, wskazując niewłaściwość postępowania powoda można przywołać wyrok sądu apelacyjnego w Lublinie z dnia 19 września 2012 r., w sprawie I ACa 377/12, który dotyczy wprawdzie nienależytego ustalenia odsetek, ale może być również zastosowany do niniejszej sprawy: „zastrzeżenie w umowie pożyczki między osobami fizycznymi odsetek w wysokości nadmiernej, która **nie ma uzasadnienia** ani w wysokości inflacji ani **w zyskach osiągniętych w ramach normalnej, rzetelnie prowadzonej działalności gospodarczej**, może być **sprzeczne z zasadami współzycia społecznego**”.

Z tych przyczyn Sąd uznał, że powodowi należy się prowizja stosowna do poczynionych przez niego nakładów, wysiłku towarzyszącego wykonywaniu umowy oraz okresu, na jaki została zawarta, a zatem w ocenie Sądu nie wyższa niż 15% łącznej kwoty należności. Sąd miał na względzie, że z dniem 18 grudnia 2011 r. zniesiono maksymalny próg 5% łącznej kwoty wszystkich opłat, prowizji oraz innych kosztów związanych z zawarciem umowy o kredyt konsumencki. Sąd uznał zatem, że przyjęcie wskazanej stawki jest zasadne zarówno zważywszy na wkład pożyczkodawcy, jak i na ilość rat spłaty.

Sumując kwotę całkowitej kwoty pożyczki dotychczas niespłaconej przez pozwanego (1500 zł) oraz należności wynikających z prowizji, a także należnych zdaniem Sądu skapitalizowanych odsetek umownych (15 % x 1000 zł + 41,92 zł) Sąd zasądził w pkt I wyroku kwotę 1766,92 zł, na podstawie wskazanych wcześniej przepisów.

Od powyższego, zgodnie z żądaniem wskazanym w pozwie, należało zasądzić odsetki ustawowe od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, na podstawie art. 455 i art. 488 §1 k.c.

W pkt II wyroku powództwo w pozostałej części Sąd oddalił jako niezasadne.

Żądane koszty procesu wskazał pełnomocnik powoda w pozwie na s. 3.

Zgodnie z wyrażoną w art. 98 §1 kpc zasadą odpowiedzialności strony przegrywającej za wynik procesu powodowi, jako stronie wygrywającej, należy się zwrot kosztów procesu od pozwanego wg norm przepisanych stosownie do wyniku sporu – art. 100 kpc:

	Koszty	Wartość przedmiotu sporu	Wygrana	Koszty należne	%
	1	2	3	1x3/2	
Powód	1 017,00 zł	2 176,92 zł	1 766,92 zł	825,46 zł	81,17
Koszty	100,00 zł	917,00 zł			

Na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 kpc Sąd nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności (pkt IV wyroku).

SSR Arkadiusz Ziarko